

Praeludia Hadriani

In 1592 liet Emanuel Adriaenssen zijn *Novum pratum musicum longe amoenissimum* drukken, in Antwerpen, bij Pierre Phalèse en Jean Bellère. Deze druk begint met een uitvoerige uiteenzetting over de twaalf toonsoorten. Godelieve Spiessens geeft hier een uitvoerige uitleg over in haar doctoraatsthesis uit 1962¹. Ter illustratie van zijn “*Methodus ad Omnes Omnium Tonorum Cantiones in Scalae Testudinis redigendas*” geeft Adriaenssen een vijftiental muziekvoorbeelden. Het zijn pareltjes van de polyphonie, waarin hij zijn meesterschap tot zijn ware recht laat komen. Verschillende fragmenten verwijzen ook naar de *Fantasia*’s die allemaal verschenen in Antwerpen in drukken uit 1584, 1592 en 1600².

Ergens in november 1594 begint een edelman uit Riga te schrijven. In de stadsbibliotheek van Braunschweig in Nedersaksen wordt een luitmanuscript bewaard uit de privébibliotheek van Johann Camman (1584-1649)³. Het werd in 2017 herontdekt. Het betreffende manuscript met de moeilijke naam D-BSstb C39 2° is geschreven door die edelman uit Riga. Waarschijnlijk gaat het om Nicolaus von Vicken⁴, of met zijn Latijnse naam Nicolaus Ficcius. Het is onduidelijk of het om dezelfde Nicolaus von Vicken gaat die een uitgebreide briefwisseling onderhield met de beroemde astronoom Johannes Kepler. Het manuscript opent met de vijftien preludes van Adriaenssen, enkel de *Praeambulum secundi ex G sol*, re ut staat wat verloren op f.8v⁵.

Datzelfde praeludium of praeambulum komt iets later nog eens terug als Praeludium 7 in het “*Lautenbuch des Albert Dlugoraj*”. Deze toewijzing aan Dlugoraj is pas veel later toegevoegd aan het zeer omvangrijke manuscript van rond 1619 (D-Lem Ms.II.6.15). Het is meer dan waarschijnlijk door iemand anders samengesteld.

Zowel de versies uit Adriaenssen 1592 als die uit het Braunschweig-manuscript zijn geredigeerd, alsook de Praeludium 7 uit het “*Lautenbuch des Albert Dlugoraj*” dat oorspronkelijk in Duitse tabulatuur genoteerd staat. Het valt op dat Nicolaus von Vicken ook de schrijffouten uit Adriaenssen 1592 heeft overgenomen. Verder zijn de versies nagenoeg identiek en waar ze toch wezenlijk verschillen, wordt dat in de voetnoten vermeld.

Maar laat de muziek nu voor zichzelf spreken.

¹ Spiessens G., *Leven en werk van de Antwerpse luitcomponist Emanuel Adriaenssen (ca.1554-1604)*, Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Schone Kunsten, jaargang XXXVI, nr.28, Brussel 1974.

² *Pratum musicum longe amoenissimum*, 1584; *Novum pratum musicum longe amoenissimum*, 1592; *Pratum musicum longe amoenissimum*, 1600. De herdruk uit 1592 van de *Pratum musicum* uit 1584 is verloren gegaan.

³ Christine Ballman, *Une intéressante nouvelle source de musique pour luth: Le manuscrit C 39 2 de la Stadtsbibliothek de Brunswick*, Yearbook 2017, Belgian Lute Academy.

⁴ *Lute News* 145, p.12, april 2023.

⁵ Op de website van de stadsbibliotheek van Braunschweig wordt dit praeambulum foutieflijk toegeschreven aan Benedikt de Drusina. (geraadpleegd op 05/01/2025)

https://leopard.tu-braunschweig.de/rsc/viewer/dbbs_derivate_00043242/images/00000020.jpg?_logicalDiv=LOG_0028